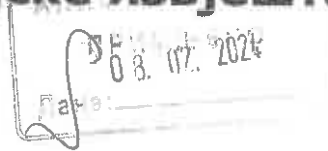

Акционарско друштво за промет нафте, нафтних деривата и природног гаса „НЕСТРО
ПЕТРОЛ“ Бања Лука

Ноте уз годишње финансијске извјештаје за 2023. годину

Број страна: 55

Протокол број: 1564/24

БАЊА ЛУКА
24. јануар 2024. године

БИЛАНС УСПЈЕХА

За период који се завршава 31. децембра 2023.године

	Напомена	Година која се завршава 31.децембра 2023	(У БАМ) Година која се завршава 31.децембра 2022
Пословни приходи			
Приходи од продаје роба и учинака	6	306,279,373	331,276,822
Остали пословни приходи	7	447,721	473,627
		<u>306,727,094</u>	<u>331,750,449</u>
Пословни расходи			
Набавна вриједност продате робе		(276,895,270)	(305,902,535)
Трошкови материјала, горива и енергије	8	(1,698,807)	(1,515,808)
Трошкови бруто зарада, бруто накнада зарада и остали лични расходи	9	(14,550,263)	(13,905,550)
Трошкови производних услуга	10	(2,442,012)	(2,429,854)
Трошкови амортизације	11	(3,930,491)	(3,776,420)
Трошкови резервисања	11	(69,432)	(105,168)
Нематеријални трошкови	12	(3,559,238)	(2,873,544)
Трошкови пореза и доприноса	12	(577,611)	(576,567)
		<u>(303,723,124)</u>	<u>(331,085,446)</u>
Пословни добитак/губитак		<u>3,003,970</u>	<u>665,003</u>
Финансијски приходи/(расходи)			
Финансијски приходи	13	18,194	83,250
Финансијски расходи	14	(640,270)	(579,012)
		<u>(622,076)</u>	<u>(495,762)</u>
Добитак/(губитак) редовне активности		<u>2,381,894</u>	<u>169,241</u>
Остали приходи	15	1,004,581	1,506,809
Остали расходи	16	(995,822)	(863,804)
		<u>8,759</u>	<u>643,005</u>
Приходи од усклађивања вриједности имовине	17-18	205,934	1,571,832
Расходи од усклађивања вриједности имовине	17-18	(443,816)	(69,573)
		<u>(237,882)</u>	<u>1,502,259</u>
Добитак прије опорезивања		2,152,771	2,314,505
Текући порез на добит	40	400,716	239,120
Одложени порез на добит		118,568	(51,097)
		<u>(282,148)</u>	<u>(290,217)</u>
Нето добитак/губитак периода		<u>1,870,623</u>	<u>2,024,288</u>
Зарада по акцији:			
- Основна и разријеђена зарада по акцији	42	0.4666	0.5049

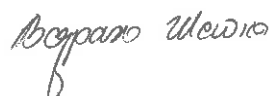
Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Финансијски извјештаји Друштва су одобрени стране руководства Друштва дана 02. фебруара 2024. године.

Потписано у име Друштва:
Кирил Ткачев
Генерални директор

Ведрана Шетка
Главни рачуновођа

БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2023.године

	Напомене	Година која се завршава 31. децембра 2023	Година која се завршава 31. децембра 2022
АКТИВА			
Стална средства			
Нематеријална средства	19	132,951	126,455
Некретнине, постројења, опрема	20	69,342,346	70,988,773
Дати аванси за некретнине, постројења и опрему	20		
Инвестиционе некретнине	21	425,202	535,897
Средства узета у закуп	22	4,870,997	4,051,265
Дугорочни финансијски пласмани	23	2,926,868	2,389,450
Одложена пореска средства	40	157,409	123,290
		<u>77,855,773</u>	<u>78,215,130</u>
Обртна имовина			
Залихе	24	12,920,631	12,628,447
Аванси за залихе и услуге	25	9,219	10,652
Потраживања од купаца	26,28	6,790,451	7,234,754
Друга краткорочна потраживања	27	1,646,466	134,963
Краткорочни финансијски пласмани	29	447,599	142,630
Готовински еквиваленти и готовина	30	17,657,574	11,366,677
Порез на додату вриједност		48	41
Активна временска разграничења	31	290,002	249,635
		<u>39,761,990</u>	<u>31,767,799</u>
		<u>117,617,763</u>	<u>109,982,929</u>
Укупна актива			
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	33	4,009,274	4,009,274
Остали капитал		7,429,455	7,429,455
Ревалоризационе резерве		34,557,003	35,140,244
Нереализовани губици на ХоВ		(5,360,105)	(5,856,844)
Акумулирани губитак		178,027	(1,924,572)
		<u>40,813,654</u>	<u>38,797,557</u>
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочна резервисања	34	279,759	432,893
Дугорочне обавезе	35	12,458,386	11,252,075
Одложене пореске обавезе	40	2,613,151	2,736,630
		<u>15,351,296</u>	<u>14,421,598</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	36	764,704	665,030
Примљени аванси	37	596,473	789,170
Добављачи	37	56,953,395	52,509,912
Остале краткорочне обавезе	38	2,273,500	1,887,628
Порез на додату вриједност	38	458,058	353,816
Краткорочна резервисања	39	280,056	291,763
Остала пасивна временска разграничења	39	126,627	266,455
		<u>61,452,813</u>	<u>56,763,774</u>
		<u>117,617,763</u>	<u>109,982,929</u>
Укупна пасива			

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС ТОКОВА ГОТОВИНЕ

За период који се завршава 31. децембра 2023.године

	Година која се завршава 31. децембра 2023	(У БАМ) Година која се завршава 31. децембра 2022
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси у земљи	358,820,434	384,654,125
Приливи од продаје и примљени аванси у иностранству	1,571,453	906,787
Остали приливи из редовног пословања	332,542	583,567
Одливи по основу исплата добављачима и дати аванси у земљи	(318,746,146)	(358,237,836)
Одливи по основу исплата добављачима и дати аванси у иностранству	(1,258,099)	(1,490,492)
Одливи по основу бруто зарада и накнада зарада	(14,578,879)	(13,821,239)
Одливи по основу камата	(187,274)	(131,477)
Одливи по основу пореза на добит	(19,734)	(9,187)
Остали одливи из пословних активности	(16,946,433)	(11,703,266)
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности</i>	<u>8,987,864</u>	<u>750,982</u>
Токови готовине из активности инвестирања		
Прилив по основу краткорочних финансијских пласмана	39,714	37,382
Приливи по основу продаје акција и удјела		
Приливи од камата		
Приливи од продаје сталне имовине		99,059
Одливи по основу осталих финансијских средстава по амортизованој вриједности	(339,780)	(142,612)
Одливи по основу куповине сталне имовине	(1,667,832)	(1,482,887)
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из активности пласирања и инвестирања</i>	<u>(1,967,898)</u>	<u>(1,489,058)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
Одливи по основу финансијског лизинга	(717,893)	(546,136)
Одливи по основу краткорочних финансијских обавеза		0
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из активности финансирања</i>	<u>(717,893)</u>	<u>(546,136)</u>
Нето повећање/(смањење) готовине и еквивалената готовине	<u>6,302,073</u>	<u>(1,284,212)</u>
Нето курсне разлике по основу прерачуна готовине	(11,176)	(15,962)
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>11,366,677</u>	<u>12,666,851</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају периода	<u>17,657,574</u>	<u>11,366,677</u>

Напомене на наредним странама чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

Година која се завршила 31. децембар 2023. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.2. Основе вредновања и састављања финансијских извјештаја (наставак)

Историјски трошак је генерално заснован на фер вриједности накнаде плаћене у замјену за робу и услуге.

Фер вриједност је цијена коју би примили од продаје имовине или платили за пренос обавеза у уобичајеној трансакцији између тржишних учесника на дан вредновања, без обзира да ли је та цијена директно провјерљива или процијењена коришћењем других техника вредновања. Приликом процијењивања фер вриједности имовине или обавеза, Друштво узима у обзир оне карактеристике имовине или обавеза које би узели у обзир и други учесници на тржишту приликом одређивања цијене имовине или обавеза на датум вредновања.

Финансијски извјештаји Друштва састављени су у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 94/2015 и 78/2020).

Финансијски извјештаји Друштва приказани су у формату прописаном Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 104/2021), Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 59/2022), као и Правилником о садржини и форми обрасца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 59/2022). Израда Додатног рачуноводственог извјештаја Анекса регулисана је Правилником о додатном рачуноводственом извјештају - Анексу ("Службени гласник РС", број 62/2016 и 124/2022).

Друштво је приликом састављања биланса токова готовине за пословну 2023. годину, користило директни метод извјештавања о токовима готовине. Износ обрачунских плаћања који нису спроведени преко пословних рачуна и нису садржани у приливима и одливима исказаним у билансу токова готовине је 9,461,552 БАМ.

Друштво је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у *Напомени 3* уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

2.3. Функционална валута и валута презентације

Износи у приложеним финансијским извјештајима су изражени у конвертибилним маркама (БАМ) осим ако није друкчије назначено. Конвертибилна марка представља функционалну и званичну извјештајну валуту у Републици Српској и Босни и Херцеговини.

2.4. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS")

(а) Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази од 01. јануара 2023. године који још увијек нису званично преведени и усвојени у РС

До датума састављања приложених финансијских извјештаја, следећи нови и измијењени МРС, МСФИ и тумачења издати од стране IASB-а, односно IFRIC-а, ступили су на снагу 1. јануара 2023. године и као такви су примјењиви на финансијске извјештаје за 2023. годину. Међутим, како још увијек нису званично преведени и објављени од стране Министарства, нису примјењени од стране Друштва:

- МСФИ 17 „Уговори о осигурању“ и накнадне измјене МСФИ 17 које се баве проблемима и изазовима имплементације који су идентификовани након што је МСФИ 17 објављен 2017. године. МСФИ 17 замјењује МСФИ 4 „Уговори о осигурању“ од 1. јануара 2023. године и уводи свеобухватан и конзистентан приступ за рачуноводствено обухватање уговора о осигурању. С обзиром да се МСФИ 17 примјењује на све уговоре о осигурању које ентитет издаје (са ограниченим изузецима од примјене), његово усвајање може имати утицаја и на неосигураваче као што је Друштво.
- Измјене МСФИ 4 „Уговори о осигурању“ – Продужетак рока за привремено изузеће од примене МСФИ 9.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.4. Утицај и примјена нових и ревидираних Међународних стандарда за финансијско извјештавање ("IFRS") и Међународних рачуноводствених стандарда ("IAS") (наставак)

(б) Нови стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда који нису ступили на снагу (наставак)

- Измјене MPC 1 „Презентација финансијских извјештаја” – Дугорочне обавезе са ковенантама (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године). Измјенама се појашњава како услови које ентитет мора да испуни у року од дванаест месеци након датума извјештајног периода утичу на класификацију обавеза.
- Измјене MPC 7 „Извјештај о токовима готовине” и МСФИ 7 “Финансијски инструменти: објелодањавања” – Финансијски аранжмани добављача (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године). Измјенама се додају захтјеви за објелодањавањем, као и „реперне тачке” у оквиру постојећих захтјева за објелодањавањем који од ентитета траже да обезбиједе квалитативне и квантитативне информације о финансијским аранжманима добављача.
- МСФИ С1 „Општи захтјеви за објелодањавање финансијских информација у вези са одрживошћу” и МСФИ С2 „Објелодањавања у вези са климом” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2024. године). МСФИ С1 и МСФИ С2 представљају нове МСФИ стандарде који се баве објелодањавањима у вези са одрживошћу, при чему МСФИ С1 даје основни оквир за објелодањавање материјалних информација о ризицима и могућностима у вези са одрживошћу у цијелом ланцу вриједности ентитета, док МСФИ С2 утврђује захтјеве за ентите да објелодане информације о ризицима и могућностима везаним за климу. Примјена ових стандарда у нашој земљи зависи од регулаторног процеса, односно доношења прописа којима се уводи обавеза њихове примјене.
- Измјене MPC 21 „Ефекти промјене девизних курсева” - Недостатак размјењивости (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2025. године). Измјенама се прецизира како се врши процјена, да ли је валута размјењива и како се утврђује тренутни девизни курс уколико није.

2.5. Сталност пословања

Друштво саставља своје финансијске извјештаје у складу са начелом сталности пословања. На дан 31. децембар 2023. године, акумулирани губитак исказан је у износу од 178,027 БАМ и представља одбитну ставку капитала. Поред наведеног, на наведени дан, краткорочне обавезе износе 61,452,813 КМ БАМ и веће су од текућих средстава за износ од 21,690,823 БАМ. Способност Друштва да настави пословање у складу са начелом сталности пословања је и у зависности од подршке матичне компаније групације у којој Друштво послује. Матично друштво групације у којој Друштво послује, је 30.01.2024. године, доставило писмо подршке Друштву, у којем се обавезало да ће пружити сву неопходну финансијску подршку Друштву, у периоду од дванаест мјесеци од датума писма подршке, а све како би Друштво наставило несметано да послује.

2.6. Упоредни подаци

Упоредне податке и почетна стања чине подаци садржани у финансијским извјештајима за 2022. годину.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Порези и доприноси (наставак)

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, почевши од 1. јануара 2006. године, чиме је замијењен систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

Обрачун амортизације у пореске сврхе

Модел за обрачун расхода амортизације у пореском билансу односи се на формирање четири групе сталних средстава, са одговарајућим амортизационим стопама, при чему је прописан појединачан и групни обрачун расхода амортизације.

Прописане пореске стопе амортизације, основице за амортизацију и методе амортизације приказане су у прегледу како слиједи:

	Непокретности и постројења	Нематеријална средства,осим софтвера	Компјутери, информациони системи, софтвери и сервери	Опрема и остала средства
Стопа амортизације	3%	10%	40%	20%
Основица за амортизацију	Набавна вриједност појединачног средства		Неамортизована вриједност групе средстава	
Метода амортизације	Пропорционална (праволинијска)		Дегресивна (опадајућа)	

Опорезива привремена разлика настала као разлика између књиговодствене вриједности средства и његове пореске основице, признаје се као одложена пореска обавеза када је пореска амортизација убрзана, односно одложено пореско средство ако је пореска амортизација спорија од рачуноводствене амортизације.

3.6. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су материјална средства намијењена за кориштење у процесу производње или испоруке роба и пружања услуга, за издавање у закуп или за административне сврхе и за која се претпоставља да ће се користити дуже од једне године. Друштво признаје основна средства у структури активе када постоји велика вјероватноћа остваривања економске користи код рада са њима у будућности и чија се набавна вриједност може поуздано процјенити. Набавна вриједност некретнина, постројења и опреме обухвата: фактурну цијену, укључујући увозне царинске дацбине и порезе који се не надокнађују, изузев трговачких и других попушта.

Све трошкове који су непосредно повезани са довођењем средства на локацију и у стање које је неопходно за кориштење средства према његовој намјени коју је утврдило руководство Друштва (уградња и монтажа, утоварно-истоварни радови, провјера исправности у функционисању средства и др.), почетну процјену трошкова за демонтажу и ликвидацију средства и обнову територије на којој је средство лоцирано, остали трошкови непосредно везани за набавку, опремање и израду објекта основних средстава.

Накнадно се некретнине, постројења и опрема вреднују по фер вриједности путем ревалоризације која се врши довољно често.

Ради свођења вриједности некретнина, постројења и опреме на њихову фер тржишну вриједност, Друштво је, у току 2022. године, ангажовало независног процјенитеља да изврши процјену фер вриједности некретнина, постројења и опреме Друштва са стањем на дан 31. децембра 2022. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су исказана иницијално по набавној, односно накнадно по фер вриједности односно ревалоризованој вриједности, и умањена су за исправку вриједности, и укупне евентуалне акумулиране губитке због умањења вриједности. Набавну вриједност чини вриједност по фактури добављача укључујући царине, порезе који се не могу рефундирати и све друге трошкове довођења средства у стање функционалне приправности. Набавна вриједност умањена је за све примљене попусте и/или рабате. На дан биланса стања, нематеријална улагања Друштва се састоје од софтвера и сличних права те осталих нематеријалних средстава. На основу важећих рачуноводствених прописа за рачунарски софтвер и остала права врши се амортизација.

3.10. Умањење вриједности материјалне имовине

На сваки датум биланса стања, Друштво преиспитује књиговодствене износе своје материјалне имовине да би утврдило постоје ли наговјештаји да је дошло до губитака услед умањења вриједности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процјењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем.

Ако није могуће процијенити надокнадиви износ појединог средства, Друштво процјењује надокнадиви износ јединице која генерише новац, а којој то средство припада.

Надокнадива вриједност је нето продајна цијена или вриједност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процјене вриједности у употреби, процијењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вриједности примјеном дисконтне стопе прије опорезивања која одражава садашњу тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за то средство.

Ако је процијењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодственог износа, онда се књиговодствени износ тог средства (или јединице која генерише новац) умањује до надокнадивог износа. Код накнадног поништења губитка од умањења вриједности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише новац) повећава се до ревидираног процијењеног надокнадивог износа тог средства, при чему већа књиговодствена вриједност не премашује књиговодствену вриједност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединици која генерише новац) услед умањења вриједности.

3.11. Финансијски инструменти

IFRS 9 је подијељен у три различита подручја: класификације и мјерења финансијских инструмената, умањења вриједности и рачуноводства заштите.

IFRS 9 предвиђа да се класификација финансијске имовине одређује, с једне стране, обиљежјима припадајућих уговорних новчаних токова, а с друге стране намјером управљања финансијским инструментом.

Финансијска се имовина, према IFRS 9, може класификовати у три категорије:

- 1) Финансијска имовина која се вреднује по амортизованом трошку,
- 2) Финансијска имовина која се вреднује по фер вриједности кроз остали укупни резултат,
- 3) Финансијска имовина која се вреднује по фер вриједности кроз биланс успјеха.

Класификација зависи од намјере због које су финансијски инструменти стечени. Друштво врши класификацију финансијских средстава приликом почетног признавања и преиспитује ту класификацију на сваки датум извјештавања.

Финансијска имовина се може класификовати у прве двије категорије и вредновати по амортизационом трошку или по фер вриједности кроз остали укупни резултат, само ако се докаже да иста доводи до новчаних токова који су искључиво отплате главнице и камата ("SPPI тест").

Власничке хартије од вриједности увијек се класификују у трећу категорију и вреднују се по фер вриједности кроз биланс успјеха, осим у случају да субјект одабере (неопозиво, у тренутку почетног уписа) као што је и одабрано да акције које се не држе у сврху трговања, класификује по фер вриједности кроз остали укупни резултат.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијски инструменти (наставак)

Финансијска имовина која се вреднује по фер вриједности кроз остали укупни резултат

Финансијска имовина вреднована по фер вриједности кроз остали укупни резултат, је финансијско средство или финансијска обавеза која испуњава сљедећа два критеријума:

- 1) циљ пословног модела средства је држање финансијског средства ради наплате уговорених новчаних токова и продаје финансијске имовине и
- 2) уговорени услови финансијског средства доводе до новчаних токова који представљају само плаћање главнице и камате на стање главнице на одређени датум.

Иницијално, финансијска имовина се вреднује по фер вриједности увећаној за трансакционе трошкове који су директно повезани са трансакцијом стицања средства.

Како је дефинисано IFRS 9, финансијска имовина која се вреднује по фер вриједности кроз остали укупни резултат (FVtOCI) је:

- 1) дужнички инструменти који се држе у пословном моделу ради прикупљања уговорених новчаних токова или продаје (HtCoS) и новчани токови представљају плаћања главнице и камате која представља временску вриједност новца (SPPI), а за које није одабрана опција фер вредновања кроз биланс успјеха;
- 2) власнички инструменти за које је одабрана опција вредновања по фер вриједности кроз остали укупни резултат (FVtOCI).

Улагања у власничке хартије од вриједности

При почетном признавању може се направити неопозиви избор за признавање власничког инструмента (за сваки поједини инструмент) према FVtOCI опцији. Ова се опција односи само на инструменте који се не држе ради трговања и нису дериватни инструменти.

Већина добитака и губитака од улагања у власничке инструменте за које је одабрана FVtOCI опција биће призната у остали укупни резултат (OCI). Дивиденде се признају у билансу успјеха, осим ако представљају поврат дијела трошка улагања у тај инструмент.

Добици и губици од промјене фер вриједности признати у OCI никада се неће рекласификовати, односно пребацивати из осталог укупног резултата у биланс успјеха, па чак нити након престанка признавања инструмента по којем су настале. Резерве у капиталу настале вредновањем ових инструмената могу се пренијети на другу компоненту капитала.

Улагања у дужничке хартије од вриједности

У зависности од пословног модела, карактеристика уговорених новчаних токова те одабраних опција дужнички инструменти се вреднују по фер вриједности кроз остали укупни резултат. Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит, је класификација за инструменте за које постоји двоструки пословни модел, односно циљеви пословног модела се постижу како се новчана средства прикупљају наплатом уговорног новчаног тока, али и путем продаје финансијске имовине. Карактеристике уговорних новчаних токова инструмената ове категорије и даље морају бити искључиво наплате главнице и камата.

Промијене фер вриједности дужничких инструмената класификованих као FVtOCI признају се у остали укупни резултат (OCI). Сви приходи од камата, добити и губици од курсних разлика и умањења вриједности признају се одмах у билансу успјеха.

Свака промијена фер вриједности дужничког инструмента укључује и ефекат промијене кредитног ризика издаваоца тог финансијског инструмента. За све дужничке инструменте који се мјере по FVtOCI потребно је процијенити и исказати исправке вриједности, односно резервисања за очекиване кредитне губитке. Све промијене у износу резервисања за очекиване кредитне губитке признају се у билансу успјеха, док је износ исправка вриједности већ укључен у кумулативном износу промијене фер вриједности исказан у осталом укупном резултату.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијски инструменти (наставак)

Престанак признавања финансијских средстава и финансијских обавеза (наставак)

Финансијске обавезе

Финансијска обавеза престаје да се признаје уколико је испуњење те обавезе извршено, уколико је обавеза укинута или уколико је истекло важење обавезе. У случају гдје је постојећа финансијска обавеза замјењена другом обавезом према истом повјериоцу, али под значајно промјењеним условима или уколико су услови код постојеће обавезе значајно измјењени, таква замјена или промјена услова третира се као престанак признавања првобитне обавезе са истовременим признавањем нове обавезе, док се разлика између првобитне и нове вриједности обавезе признаје у билансу успјеха.

Обезвјеђење потраживања од купаца

Увођењем IFRS 9 дошло је до увођења концепта умањења вриједности финансијских инструмената који се мјере методом амортизационог трошка тако да он сада, осим идентификације и процјене висине насталих кредитних губитака, укључује и идентификацију кредитних губитака који још увијек нису настали, већ Друштво њихов настанак очекује у наредном периоду. Приликом обрачуна исправке вриједности Друштво примјењује модел очекиваног кредитног губитка тако што разматра вјероватноћу настанка неизвршења обавезе друге уговорне стране током очекиваног уговореног рока трајања финансијске имовине. Друштво врши анализу потраживања груписаних на бази различитих

карактеристика купаца или других носиоца потраживања и трендова историјских губитака. Обрачун исправке се ради на бази посебног алгоритма.

Друштво за потребе накнадног мјерења финансијске имовине која се мјери по амортизационом трошку, на сваки извјештајни датум утврђује да ли је дошло до значајног погоршања ризика дужника, у односу на почетно признавање.

За процјену значајног ризика Друштво користи квантитативне и квалитативне индикаторе, који су дефинисани стандардом и прописани интерном методологијом.

Уколико постоје објективни докази да је дошло до губитка услед обезвјеђења, износ губитка се вреднује као разлика између књиговодствене вриједности средства и његове процијењене надокнадиве вриједности. Процијењена надокнадива вриједност је садашња вриједности будућих токова готовине дисконтована првобитном ефективном каматном стопом средства. Обрачун садашње вриједности процијењених будућих токова готовине финансијског средства обезбјеђеног инструментима обезбјеђења, рефлектује токове готовине који могу настати из процеса реализације инструмената обезбјеђења или очекиваних токова готовине који могу настати од прилива из обављања редовне пословне дјелатности дужника. Књиговодствена вриједност средства се смањује коришћењем рачуна исправке вриједности и износ губитка се признаје на терет биланса успјеха.

Губици услед обезвјеђења финансијских средстава вреднованих по амортизованој вриједности се евидентирају у билансу успјеха. Потраживања и са њима повезана исправка вриједности се у потпуности искњижавају када не постоје реални изгледи да ће средства у будућности бити надокнађена, а у складу са одлуком руководства Друштва.

Правична (фер) вриједност

Пословна политика Друштва је да објелодани информације о правичној вриједности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. У Републици Српској не постоји довољно тржишно искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вриједност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Руководство Друштва врши процјену ризика и, у случајевима када се оцијени да вриједност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вриједности. По мишљењу руководства Друштва, износи у овим финансијским извјештајима одражавају вриједност која је, у датим околностима, највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.14. Стална имовина намијењена продаји

Стална имовина намијењена продаји класификује се као намијењена продаји уколико ће се њихова књиговодствена вриједност повратити у продајној трансакцији прије него континуираном употребом. Овај се услов сматра испуњеним само онда када је продаја врло вјероватна и ако је стално средство (или група намијењена отуђењу) у сваком моменту расположиво за продају у свом садашњем стању.

Руководство Друштва мора уложити напоре да прода таква средства, а очекује се да ће се средства од дате продаје квалификовати за признавање у року од годину дана од датума класификације.

Стална имовина (или групе за отуђење) класификоване као намијењене за продају вреднију се по њиховом претходном књиговодственом износу или по фер вриједности умањеној за трошкове продаје, у зависности од тога која од ове двије вриједности је нижа.

3.15. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Друштво је обавезно да уплаћује доприносе разним државним фондовима за социјалну заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Друштво има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина приликом одласка у пензију

У складу са важећим Правилником о раду, Друштво је у обавези да исплати отпремнине за одлазак у пензију радницима, и то у висини три нето просјечне плате исплаћене у мјесецима прије пензионисања.

На основу IAS 19 "Примања запослених" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмјеравањем које се врши на дан биланса стања. У складу са наведеним, Друштво је ангажовало овлашћеног актуара да у име Друштва изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембар 2022. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 4,0% годишње, није пројектован раст зарада, године радног стажа за одлазак у пензију - 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених у претходном периоду, званично објављене стопе mortalитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода.

Ове процјене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан биланса стања, која носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у даљем тексту:

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

6. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	Година која се завршава 31.децембра 2023	У БАМ Година која се завршава 31.децембра 2022
<i>Повећање/смањење вриједности инвестиционих некретнина и биолошких средстава која се не амортизују</i>	(110,694)	(113,019)
Приходи од подстицаја	301,631	290,797
Приходи од закупнина	115,082	98,260
Приходи од поврата пореза, рефундација одсуства по основу боловања и дотација за запошљавање приправника	140,793	196,951
Приходи од активирања или потрошње робе и учинака	909	638
	447,721	473,627

Остали пословни приходи који са 31.12.2023.године, износе 447,721 БАМ (2022. година 473,627 БАМ). Износ 301,631 БАМ се односе на приходе по основу средстава одобрених од стране Владе Републике Српске у циљу подстицаја за повећање плата запослених. Од укупног износа прихода од поврата пореза, рефундација и одсуства по основу боловања и дотација за запошљавање приправника највећа ставка ових прихода у износу од 100,522 БАМ се односи на приходе рефундација одсуства по основу боловања.

7. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	Година која се завршава 31. децембра 2023	У БАМ Година која се завршава 31. децембра 2022
Трошкови материјала за израду	175,653	406,856
Трошкови осталог материјала (режијског)	309,465	27,187
Трошкови горива	234,196	237,773
Трошкови енергије	886,457	797,318
Трошкови резервних дијелова	93,036	46,674
	1,698,807	1,515,808

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

Година која се завршила 31. децембар 2023. године

11. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ, ПОРЕЗИ И ДОПРИНОСИ

	Година која се завршава 31. децембра 2023	У БАМ Година која се завршава 31. децембра 2022
<i>Нематеријални трошкови:</i>		
Трошкови непроизводних услуга	2,289,789	1,730,287
Трошкови контроле квалитета горива	128,628	117,548
Трошкови репрезентације	48,231	46,813
Премије осигурања	110,179	103,650
Трошкови платног промета	876,049	759,580
Трошкови чланарина	15,000.00	15,000
Трошкови такси	65,674	59,220
Остали нематеријални трошкови	25,687	41,445
Укупно:	3,559,238	2,873,544
<i>Порези:</i>		
Накнада за кориштење шума	203,195	233,470
Накнада за противпожарну заштиту	88,583	91,277
Комуналне таксе на истакнуту фирму	14,080	0
Комуналне таксе за рекламне паное и комуналне накнаде	94,051	116,392
Остали порези	150,602	108,116
Укупно порези	550,511	549,255
Доприноси	27,100	27,312
Укупно нематеријални трошкови	4,136,849	3,450,111

Трошкови непроизводних услуга који за пословну 2023.годину износе 2,289,789 БАМ, односе се на трошкове поступака набавке, маркетинга, правних услуга, финансијских услуга које у име Друштва обавља повезано правно лице ОПТИМА Група д.о.о. Бања Лука у износу од 2,003,123 БАМ док се износ од 286,666 БАМ односи на остале непроизводне услуге.

12. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	Година која се завршава 31. децембра 2023	У БАМ Година која се завршава 31. децембра 2022
Позитивне курсне разлике	1,349	460
Приходи од камата	16,845	82,790
Позитивне курсне разлике настале прерачунавањем на средњи курс кредита одобреног у инострану валути РУБ од повезаног правног лица Зарубежнефт, Москва	18,194	83,250

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

16. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ)

	Година која се завршила 31.децембра 2023	Година која се завршила 31.децембра 2022
Приходи од усклађивања вриједности сталне имовине и сталне имовине намијењене продаји		
Приходи од усклађивање вриједности нематеријалних средстава	-	18
Приходи од усклађивање вриједности некретнина постројења и опреме	-	5,634,452
	<u>-</u>	<u>5,634,470</u>
Расходи од усклађивања вриједности сталне имовине и сталне имовине намијењене продаји		
Расходи од усклађивања вриједности нематеријална средства	(11)	(524)
Расходи од усклађивања вриједности некретнина, постројења и опреме	(277,908)	(4,281,968)
Обезвређење остале имовине- стална имовина намијењена продаји	-	(68,653)
	<u>(277,919)</u>	<u>(4,351,145)</u>
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности сталне имовине	(277,919)	1,351,978
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности нематеријалних средстава	(11)	(506)
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности некретнина, постројења и опреме	(277,908)	1,352,484
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности сталне имовине намијењене продаји	-	(68,653)
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности сталне имовине и сталне имовине намијењене продаји	(277,919)	1,283,325

17. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ

	Година која се завршила 31.децембра 2023	Година која се завршила 31.децембра 2022
		У БАМ
Приходи од усклађивања вриједности финансијских средстава		
Приходи од усклађивања вриједности догорочних финансијских пласмана у складу са примјеном МСФИ 9	-	51,830
Приходи од усклађивања вриједности краткорочних финансијских пласмана у складу са примјеном МСФИ 9	38,284	57,993
Приходи од усклађивања вриједности потраживања од купаца у складу са примјеном МСФИ 9	679,815	921,577
Приходи од усклађивања вриједности осталих потраживања у складу са примјеном МСФИ 9	-	252,893
	<u>718,099</u>	<u>1,284,293</u>
Расходи од усклађивања вриједности финансијских средстава		
Обезвређење догорочних финансијских пласмана у складу са примјеном МСФИ 9	-	(52,244)
Обезвређење краткорочних финансијских пласмана у складу са примјеном МСФИ 9	-	(33,402)
Обезвређење потраживања од купаца у складу са примјеном МСФИ 9	(512,165)	(816,945)
Обезвређење осталих потраживања у складу са примјеном МСФИ 9	(165,897)	(162,768)
	<u>(678,062)</u>	<u>(1,065,359)</u>
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности финансијских средстава	40,037	218,934
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности финансијских средстава - догорочних финансијских пласмана у складу са примјеном МСФИ 9	-	(414)
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности финансијских средстава - краткорочних финансијских пласмана у складу са примјеном МСФИ 9	38,284	24,591
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности финансијских средстава - потраживања од купаца у складу са примјеном МСФИ 9	167,650	104,632
Добитак / губитак по основу усклађивања вриједности финансијских средстава - осталих потраживања у складу са примјеном МСФИ 9	(165,897)	90,125
Укупан добитак/ губитак по основу усклађивања вриједности финансијских средстава Друштва	(237,882)	1,502,259

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

Година која се завршила 31. децембар 2023. године

19. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА, СРЕДСТВА У ПРИПРЕМИ И ДАТИ АВАНСИ

	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Инвести- ционе некретнине	Некретнине постројења и опрема у припреми	Имовина са правом кориштења МСФИ 16- Лизинг	У БАМ Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине
Набавна вриједност							
Стање, 1. Јануар 2022. године	17,678,946	63,320,587	20,926,088	648,915	519,494.00	5,118,526	108,212,556
Набавке у току године	-	-	-	-	2,293,217	-	2,293,217
Активирања	-	881,937	1,009,805	-	-1,891,742	-	0
Пренос са трајног права кориштења земљишта на грађевинска земљишта	1,236,510	-	-	-	-	-	1,236,510
Повећање вриједности имовине у току године	-	59,169	28,783	-	-87,952	-	0
Процјена имовине	-3,931,120.42	195,078	73,873.00	-113,018	-	-	-3,775,187
Нови закупни имовине са правом кориштења у току године	-	-	-	-	-	235,434	235,434
Продаја	-	-59,819	-21,673	-	-	-	-81,492
Пренос са сталне имовине на сталну имовину намјењену продаји	-	-87,588	-1,165,373	-	-	-	-1,252,961
Отпис, делимичан отпис	-	-233,064	-357,011	-	-	-	-590,075
Остало	-	-	25,691	-	-	-	25,691
Прекид уговора о закупу имовине са правом кориштења у току године	-	-	-	-	-	-58,438	-58,438
Стање, 31. децембар 2022. године	14,984,336	64,076,300	20,520,183	535,897	833,017	5,295,522	106,245,255
Набавке у току године	-	-	-	-	2,531,767	1,609,100	4,140,867
Активирања	-	1,142,870	1,361,251	-	-2,504,121	-	0
Повећање вриједности имовине у току године	-	301,138	44,550	-	-345,688	-	-
Процјена имовине 5 БС	-171,340	-567,383	-290,633.00	-110,695	-	-	-1,140,051
Нови закупни имовине са правом кориштења у току године	-	-	-	-	-	-	-
Продаја	-	-84,600	-93,985	-	-	-	-178,585
Отпис, делимичан отпис	-	-170,686	-133,170	-	-	-	-303,856
Улагање у туђе објекте	-	-	48,860	-	-	-	48,860
Искњижавање улагање у туђе објекте	-	-	-17,133	-	-18,462	-	-35,595
Остало-ХТЗ опрема	-	-	81,831	-	-	-	81,831
Прекид уговора о закупу имовине са правом кориштења у току године	-	-	-	-	-	-40,768	-40,768
Стање, 31. децембар 2023. године	14,812,996	64,697,639	21,521,754	425,202	496,513	6,863,854	108,817,958
Исправка вриједности							
Стање, 1. Јануар 2022. године	-	30,333,244	14,688,012	-	-	595,126	45,616,382
Амортизација за текућу годину	-	1,726,743	1,337,396	-	-	-	3,064,139
Процјена имовине	-	-14,894,095	-1,672,485	-	-	-	-16,566,580
Пренос са сталне имовине на сталну имовину намјењену продаји	-	-87,588	-1,155,826	-	-	-	-1,243,414
Продаја	-	-59,819	-18,667	-	-	-	-78,486
Отпис, делимичан отпис	-	-106,296	-354,123	-	-	-	-460,419
Остало	-	-	9,961	-	-	-	9,961
Амортизација за текућу годину- МСФИ 16-Лизинг	-	-	-	-	-	668,332	668,332
Прекид уговора о закупу имовине са правом кориштења у току године	-	-	-	-	-	-19,201	-19,201
Стање, 31. децембар 2022. године	-	16,912,189	12,834,268	-	-	1,244,257	30,990,714
Амортизација за текућу годину	-	1,064,636	1,972,495	-	-	838,402	3,875,533
Процјена имовине	-	-141,404	-219,865	-	-	-	-361,269
Продаја	-	-34,870	-66,527	-	-	-	-101,397
Отпис, делимичан отпис	-	-41,896	-102,437	-	-	-	-144,333
Искњижавање улагање у туђе објекте	-	-	-759	-	-	-	-759
Остало	-	-	10,726	-	-	-	10,726
Амортизација за текућу годину- МСФИ 16-Лизинг	-	-	-	-	-	-	-
Прекид уговора о закупу имовине са правом кориштења у току године	-	-	-	-	-	-89,802	-89,802
Стање, 31. децембар 2023. године	-	17,758,655	14,427,901	-	-	1,992,857	34,179,413
Садашња вриједност							
Стање, 31. децембар 2023. године	14,812,996	46,938,984	7,093,853	425,202	496,513	4,870,997	74,638,545
Стање, 31. децембар 2022. године	14,984,336	47,164,111	7,685,915	535,897	1,154,411	4,051,265	75,254,541
Стање, 31. децембар 2021. године	17,678,946	32,987,343	6,238,076	648,915	519,494	4523400	62,596,174

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

21. СРЕДСТВА УЗЕТА У ЗАКУП

	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема	Укупно
Стање на дан 31. децембра 2022. године	1.258.818	3.911.648	125.056	5.295.522
Нове набавке	-	1.717.306	18.381	1.735.687
Прекид уговора о закупу имовине са правом кориштења у току године	(40.769)	(126.586)	-	(167.355)
Стање на дан 31. децембра 2023. године	1.218.049	5.502.368	143.437	6.863.854
Исправка вриједности				
Стање на дан 31. децембра 2022. године	313.929	893.220	37.108	1.244.257
Амортизација	156.921	608.926	72.555	838.402
Прекид уговора о закупу имовине са правом кориштења у току године	(39.167)	(50.635)	-	(89.802)
Модификације закупа		5845	(5.845)	
Стање на дан 31. децембра 2023. године	431.683	1.457.356	103.818	1.992.857
Садашња вриједност				
Стање, 31. децембар 2023. године	786.366	4.045.012	39.619	4.870.997

22. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2023.	У БАМ 31. децембар 2022.
<i>(а) Дугорочни кредити:</i>		
- Дати стамбени кредити запосленима	766,741	811,557
Минус:		
текуће доспјеће		
исправка вриједности	(649,427)	(673,030)
исправка вриједности по МСФИ 9	(116,415)	(138,527)
<i>Нето вриједност:</i>	899	0
<i>(б) Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат:</i>		
-улагања у акције Рафинерија уља а.д., Модрича	8,241,196	8,241,196
исправка вриједности-свођење на фер вриједност	(5,360,105)	(5,856,844)
<i>Нето вриједност:</i>	2,881,091	2,384,352
<i>(в) Хартије од вриједности које се држе до доспјећа (обвезнице Републике Српске)</i>	5,098	5,098
<i>(г) Остала фин.средства - депозити</i>	39,780.00	
	2,926,868	2,389,450

(б) Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат

На дан 31. децембра 2023. године, Друштво је власник 33,115,993 акције, односно 16.274245% укупног капитала повезаног лица Рафинерија Уља а.д. Модрича (31. децембра 2022.године – 33,115,993 акције, односно 16.274245%). Друштво је на дан 31. децембра. 2023 год. извршило свођење односно вредновање акција у пословним књигама на тржишну/берзанску цијену од 0.087 БАМ по акцији (на дан 31.12.2022.године цијена по акцији је износила 0.072 БАМ), приликом чега је остварен нереализовани добитак у износу од 496,740 БАМ, те ће се поновно вредновање извршити на дан 31.12.2024 год.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

25. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА (наставак)

Старосна структура потраживања од купаца на дан 31. децембар 2023. године, је сљедећа:

	Година која се завршава	Година која се завршава
	31. децембра 2023.	31. децембра 2022.
0-30 дана	7,448,112	8,052,728
31-60 дана	198,363	220,543
61-120 дана	78,274	79,450
121-180 дана	14,889	27,766
181-270 дана	19,917	167,191
271-360 дана	6,940	10,045
преко 361 дана	4,054,228	3,900,504
	<u>11,820,724</u>	<u>12,458,227</u>

Укупна бруто потраживања од купаца на дан 31. децембар 2023. године износе 11,820,724 БАМ. Друштво је примијенило поједностављени приступ у признавању губитака за цјелокупни период трајања за потраживања од купаца и остала потраживања која не садрже значајну компоненту финансирања, груписањем различитих карактеристика купаца и трендова историјских губитака.

Према наведеном моделу, очекивани кредитни губитак одређен је на основу анализе сваког појединачног потраживања из одређене групе, вјероватноће настанка неизвјесности наплате потраживања у складу са кашњењем, очекиваног губитка, износа који је под ризиком, и очекиваних кредитних губитака. Такође Друштво је у свом моделу користило "Moody's Investors Service - Annual Default Study: Corporate Default and Recovery Rates", као извор података за одређивање ризика код појединих група купаца.

Укупна исправка вриједности потраживања на дан 31. децембар 2023. године износи 5,030,273 БАМ и представља 42% укупне бруто вриједности потраживања од купаца. Промјене на рачунима исправки вриједности потраживања су приказане у *Напомени 27* уз финансијске извјештаје. Просјечан период наплате потраживања од купаца у години која се завршила на дан 31. децембра 2023. године је био 8 дана (за годину која се завршила на дан 31. децембра 2022. године 9 дана).

26. ДРУГА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА

	Година која се завршава 31. децембра 2023.	У БАМ Година која се завршава 31. децембра 2022.
Потраживања од државних органа и институција	1,607,239	58,716
Потраживања од запослених по основу мањкова и штета	1,907,302	1,785,308
Потраживања из специфичних послова		
Потраживања за камату	231,889	231,047
Потраживања за преплаћене порезе	211,576	212,229
Остала потраживања од запослених	17,140	17,293
Потраживања за накнаду штете	3,216	3,216
Остала краткорочна потраживања	407,899	406,140
	<u>4,386,261</u>	<u>2,713,949</u>
<i>Минус: Исправка вриједности:</i>		
- Потраживања за камату	(225,192)	(226,449)
- Потраживања од запослених	(1,479,216)	(1,482,296)
- Осталих потраживања	(509,477)	(509,477)
<i>Укупно:</i>	<u>(2,213,885)</u>	<u>(2,218,222)</u>
<i>Минус: Исправка вриједности МСФИ 9</i>		
Потраживања од државних органа и институција	(296,037)	(163,543)
Потраживања од запослених	(144,803)	(128,572)
Осталих потраживања	(85,070)	(68,649)
<i>Укупно по МСФИ</i>	<u>(525,910)</u>	<u>(360,764)</u>
Укупна ИВ потраживања	<u>(2,739,795)</u>	<u>(2,578,986)</u>
	<u>1,646,466</u>	<u>134,963</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

30. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА И ПОРЕЗ НА ДОДАНУ ВРИЈЕДНОСТ

	У БАМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2023	Година која се завршава 31. децембра 2022
Унапријед плаћени трошкови	105,267	76,880
Остала активна временска разграничења	184,735	172,755
	<u>290,002</u>	<u>249,635</u>
Порез на додану вриједност	<u>48</u>	<u>41</u>

31. ВАНБИЛАНСА АКТИВА И ПАСИВА

	У БАМ	
	Година која се завршава 31. децембра 2023.	Година која се завршава 31. децембра 2022.
<i>Ванбилансна актива</i>		
Туђа роба	241,279	343,677
Туђа дугорочна нефинансијска средства	1	248,869
Примљене гаранције	1,250,700	708,553
Дериватни послови	34,728	11,491
	<u>1,526,708</u>	<u>1,312,590</u>
<i>Ванбилансна пасива</i>		
Обавезе за туђу робу	241,279	343,677
Обавезе за туђа дугорочна нефинансијска средства	1	248,869
Обавезе за примљене гаранције	1,250,700	708,553
Обавезе за дериватне послове	34,728	11,491
	<u>1,526,708</u>	<u>1,312,590</u>

32. КАПИТАЛ

Акцијски капитал

Структура акцијског капитала Друштва, према књизи акционара коју Друштво води код Централног регистра хартија од вриједности а.д., Бања Лука, на дан 31. децембра 2023. и 31. децембра 2022. године је била следећа:

	31. децембар		31. децембар	
	2023	%	2022	%
ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорация", Москва, Руска Федерација	3,207,417	80	3,207,420	80
Остали акционари	801,857	20	801,854	20
	<u>4,009,274</u>	<u>100</u>	<u>4,009,274</u>	<u>100</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

32. КАПИТАЛ (наставак)

Остали капитал (наставак)

Предмет уговора: Уступана права потраживања, у номиналном износу од 343.265.175,91 рубаља прелазе на „Оптима Групу“ 01.01.2022. године, и у националној валути Републике Српске износе 7,908,829.65 КМ.

2. УГОВОР О УСТУПАЊУ ПОТРАЖИВАЊА 24-420/22 од 01.11.2022. између Цедента «Зарубежњефт» а.д. и Цесионара „ОПТИМА Група“ д.о.о.

Претходни уговор: Уговор о зајму бр. 68-293/10 између „Зарубежњефт“ а.д. и „Нестро Петрол“ а.д. са изетим у обзир накнадним имјенама и допунама уговора.

Предмет уговора: Уступана права потраживања, у износу од 89.149.149,36 рубаља, прелазе на „Оптима Групу“ 01.01.2022. године, и у националној валути Републике Српске износе 2,053,996.40 КМ .

	Износи у БАМ		
	Износ уступања	Дисконт	Нето обавеза
УГОВОР О ЦЕСИЈИ 24-419/22 (68-410/08)	7,908,830	1,779,792	6,129,038
УГОВОР О ЦЕСИЈИ 24-420/22 (68-293/10)	2,053,996	462,228	1,591,768
УКУПНО ОБАВЕЗЕ НЕСТРО ПЕТРОЛ А.Д. ПРЕМА ОПТИМА Група д.о.о.	9,962,826	2,242,020	7,720,806

Ревалоризационе резерве

Ревалоризационе резерве које на дан 31. децембар 2023. године износе 34,557,003 БАМ, односе се на резерве настале као позитивни ефекти интерне процјене вриједности нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме из 2002. године, као и на ефекте екстерних процјена фер вриједности некретнина, постројења и опреме Друштва са стањем на дан дан 1. јануара 2011. године и 31. децембра 2012. године и 31. децембра 2017. године (напомена 3.7 и 3.10.) и корекције процјене у складу са Анексом број. 1 Уговора о процјени број: 15008/17 од 31.12.2017. године. Посљедња свеобухватна процјена од стране екстерне реномиране овлаштене куће нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме рађена је на дан 31.12.2022. године . У 2023. години извршена је додатна процјена 5 бензинских станица на дан 30.09.2023. године које су намијењене продаји.

Ревалоризационе резерве од инвестиција

Ревалоризационе резерве од инвестиција које на дан 31. децембар 2023. године износе 5,360,105 БАМ представљају негативне ефекте промјене фер вриједности финансијске имовине која се одмјерава по фер вриједности кроз остали укупани резултат, а које је Друштво признало на основу утврђене вриједности финансијске имовине која се одмјерава по фер вриједности кроз остали укупани резултат (берзанска вриједност) на дан састављања финансијских извјештаја.

33. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	Година која се завршава 31. децембра 2023	У БАМ Година која се завршава 31. децембра 2022
Резервисања за бенефиције запослених	240,642	308,698
Резервисања за судске спорове	39,117	124,195
	<u>279,759</u>	<u>432,893</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

34. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Такође, допунском сагласношћу је и доспијеће текуће камате, која је доспјевала на плаћање 25. децембра 2013. године, бескаматно пролонгирано до 4. октобра 2027. године. Обавеза по основу камате која је наведеном допунском сагласношћу пролонгирана за наплату у 2027. години, је у пословним евиденцијама Друштва евидентирана као дугорочна обавеза по основу камата и њена амортизована вриједност методом ефективне каматне стопе на дан 31. децембар 2021. износи 1,183,652 БАМ.

Дана 01.11.2022. године већински власник матичног друштва ОА "Зарубежнефт" Москва и повезано право лице „ОПТИМА Група“ д.о.о. Бања Лука потписали су Уговоре о уступању потраживања:

УГОВОР О УСТУПАЊУ ПОТРАЖИВАЊА 24-419/22 од 01.11.2022. између Цедента «Зарубежнефт» а.д. и Цесионара „ОПТИМА Група“ д.о.о.

Претходни уговор: Уговор о зајму бр. 68-410/08 између „Зарубежнефт“ а.д. и „Нестро Петрол“ а.д. са изетим у обзир накнадним имјенама и допунама уговора.

Предмет уговора: Уступана права потраживања, у номиналном износу од 343.265.175,91 рубаља прелазе на „Оптима Групу“ 01.01.2022. године, и у националној валути Републике Српске износе 7.908.829,65 КМ.

- б) Дана 14. септембра 2010. године Друштву је одобрен кредит до износа од 2,933,745 БАМ (еквивалент EUR 1,500,000) од стране повезаног лица ОАО "Зарубежнефт" Москва, Руска Федерација, са каматном стопом 5.5% годишње. Кредит је намијењен реконструкцији и развоју мреже бензинских станица у Републици Српској. Допунском сагласношћу доспијеће главнице је одређено на дан 4. октобар 2027. године, док је каматна стопа смањена на 1% годишње. Дана 26. фебруара 2015. године, потписан је додатни анекс, којим су напријед наведене кредитне обавезе проглашене бескаматним, са дефинисаном валутном клаузулом у руским рубљама. Друштво је на основу IFRS 9 извршило обрачун амортизоване вриједности дугорочне обавезе методом ефективне каматне стопе, те је амортизована вриједност главнице на дан 31. децембар 2021.године у пословним евиденцијама Друштва износила 1,477,942 БАМ. Такође, допунском сагласношћу је и доспијеће текуће камате, која је доспјевала на плаћање 25. децембра 2013. године, бескаматно пролонгирано до 4. октобра 2027. године. Обавеза по основу камате која је наведеном допунском сагласношћу пролонгирана за наплату у 2027. години, је у пословним евиденцијама Друштва евидентирана као дугорочна обавеза по основу камата и њена амортизована вриједност методом ефективне каматне стопе на дан 31. децембар 2022.износи 30,843 БАМ.

Обавезе по дугорочним каматама према повезаном правном лицу, које на дан 31. децембар 2021.године, износе 1,214,495 БАМ представљају одложене обавезе по основу камата за два кредита одобрена од стране повезаног лица ОАО "Зарубежнефт" Москва, Руска Федерација.

Дана 01.11.2022. године већински власник матичног друштва ОА "Зарубежнефт" Москва и повезано право лице „ОПТИМА Група“ д.о.о. Бања Лука потписали су Уговоре о уступању потраживања:

УГОВОР О УСТУПАЊУ ПОТРАЖИВАЊА 24-420/22 од 01.11.2022. између Цедента «Зарубежнефт» а.д. и Цесионара „ОПТИМА Група“ д.о.о.

Претходни уговор: Уговор о зајму бр. 68-293/10 између „Зарубежнефт“ а.д. и „Нестро Петрол“ а.д. са изетим у обзир накнадним имјенама и допунама уговора.

Предмет уговора: Уступана права потраживања, у износу од 89.149.149,36 рубаља, прелазе на „Оптима Групу“ 01.01.2022. године, и у националној валути Републике Српске износе 2.053.996,40 КМ .

	Износи у БАМ		
	Износ уступања	Дисконт	Нето обавеза
УГОВОР О ЦЕСИЈИ 24-419/22 (68-410/08)	7,908,830	1,779,792	6,129,038
УГОВОР О ЦЕСИЈИ 24-420/22 (68-293/10)	2,053,996	462,228	1,591,768
УКУПНО ОБАВЕЗЕ НЕСТРО ПЕТРОЛ А.Д. ПРЕМА ОПТИМА Група д.о.о.	9,962,826	2,242,020	7,720,806

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

Година која се завршила 31. децембар 2023. године

36. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДОБАВЉАЧИ И ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	Година која се завршава 31. децембра 2023.	Година која се завршава 31. децембра 2022.
Примљени аванси		
- у земљи	586,617	773,674
- у иностранству	9,856	15,496
	<u>596,473</u>	<u>789,170</u>

Обавезе према добављачима су некамотоносне. Друштво редовно измирује своје обавезе према добављачима. Друштво има политике управљања финансијским ризицима како би осигурало да се обавезе плаћају у уговореним роковима.

Старосна структура обавеза према добављачима 31. децембра 2023. године сљедећа:

	31.децембар 2023	31.децембар 2022
0-30 дана	17,494,432.00	10,389,007
31-60 дана	1,985,314.00	1,704,437
61-120 дана	989,581.00	1,138,153
121-180 дана	83,798.00	1,078,219
181-270 дана	85,876.00	639,234
271-360 дана	61,041.00	56,617
преко 361 дана	<u>35,894,064</u>	<u>37,073,499</u>
	<u>56,594,106</u>	<u>52,079,166</u>

Просјечни период плаћања обавеза добављачима на дан 31. децембра 2023.године је 71 дана (2022. година - 73 дана).

37. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	Година која се завршава 31. децембара 2023	У БАМ Година која се завршава 31. децембара 2022
Обавезе за зараде и накнаде зарада	687,074	724,110
Обавезе за порезе и доприносе на зараде	371,669	389,462
Обавезе за порезе, царине и дажбине на терет трошкова	179,810	205,756
Обавезе по основу пореза на добит	400,716	239,120
Обавезе по основу камата	0	-
Обавезе према запосленима	19,614	22,747
Обавезе по основу уговора о дјелу	250	1,398
Обавезе по основу камата из односа са другим лицима - МСФИ 16	5,015	1,683
Остале обавезе	609,351	303,352
	<u>2,273,500</u>	<u>1,887,628</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

39. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

в) Одложене пореске обавезе

	31. децембра 2023	У БАМ 31. децембра 2022
Привремене разлике на некретнинама и опреми:		
Стање, 1. Јануар	2,736,630	1,490,628
Привремене разлике за трошкове амортизације	(49,225)	66,399
Одложене пореске обавезе по основу евидентирања процјене сталне имовине са 31.12.	(66,821)	1,295,369
Отпис и продаја основних средстава, остале промјене у току периода	(7,433)	(113,978)
Остала смањења/повећања:		
<i>а) Повећање / смањење вриједности основних средстава</i>	0	(1,788)
Стање, 31. децембар 2023. године	<u>2,613,151</u>	<u>2,736,630</u>

г) Одложена пореска средства

	31. децембра 2023	У БАМ 31. децембра 2022
Привремене разлике		
Стање, 1. Јануар	123,290	88,556
<i>Смањење одложених пореских средстава по основу обрачуна расхода исправке вриједности потраживања од купаца у Пореској евиденцији купаца са 31.12.2023. године</i>	(39)	37,037
<i>Формирање одложених пореских средстава по основу МСФИ 16</i>	34,158	(2,303)
Стање, 31. децембар 2023. године	<u>157,409</u>	<u>123,290</u>

40. УСАГЛАШАВАЊЕ ОБАВЕЗА И ПОТРАЖИВАЊА

Друштво врши усаглашавање потраживања и обавеза два пута годишње слањем извода отворених ставки свим купцима и добављачима, кредиторима, банкама те осталим комитентима. Усаглашавања се врше перманентно у току читаве године. Са повезаним правним лицима друштво врши сравњење извода отворених ставки по свим основама на мјесечном нивоу гдје не смије бити неусаглашених стања.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

42. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА (наставак)

	Година која се завршила	У БАМ Година која се завршила
	31. децембра 2023.	31. децембра 2022.
БИЛАНС УСПЈЕХА		
ПРИХОДИ		
а) Приходи од продаје робе:		
- Рафинерија нафте а.д., Брод	38,262	49,447
- Рафинерија уља а.д., Модрича	22,153	23,641
- Оптима Група д.о.о., Бања Лука	69,567	223,595
	<u>129,982</u>	<u>296,683</u>
б) Приходи од продаје услуга:		
- Оптима Група д.о.о., Бања Лука	35,058	27,128
	<u>35,058</u>	<u>27,128</u>
в) Наплаћена исправљена потраживања и финансијски приходи		
- Рафинерија нафте а.д., Брод (Приходи од усклађивања вриједности потраживања од купаца у складу са примјеном МСФИ 9)		
- Рафинерија уља а.д., Модрича (Приходи од усклађивања вриједности потраживања од купаца у складу са примјеном МСФИ 9)		
- Оптима Група д.о.о., Бања Лука (Приходи од усклађивања вриједности потраживања од купаца у складу са примјеном МСФИ 9)	(930)	94
- ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација		
	<u>(930)</u>	<u>94</u>
<i>Укупно приходи</i>	<u>164,110</u>	<u>323,905</u>
РАСХОДИ		
а) Набавна вриједност робе:		
- Оптима Група д.о.о., Бања Лука	(228,853,397)	(271,696,807)
- Рафинерија уља а.д., Модрича	(2,949,015)	(2,629,323)
	<u>(231,802,412)</u>	<u>(274,326,130)</u>
б) Оперативни, остали и финансијски расходи		
- Оптима Група д.о.о., Бања Лука	(2,505,740)	(1,716,575)
- ОАО "Нефтегазовая Инновационная Корпорација", Москва		
- ОАО "Зарубежнефть" Москва, Руска Федерација	(24,534)	(467,248)
- Рафинерија нафте а.д., Брод	(25,203)	(12,308)
- Рафинерија уља а.д., Модрича		
- Нестро ООО Москва	(5,737)	
	<u>(2,561,214)</u>	<u>(2,196,131)</u>
в) Расходи од исправке вриједности потраживања		
- Оптима Група д.о.о., Бања Лука	(399)	(2,960)
- Рафинерија нафте а.д., Брод	(900)	-
- Рафинерија уља а.д., Модрича		
	<u>(1,299)</u>	<u>(2,960)</u>
<i>Укупно расходи</i>	<u>(234,364,924)</u>	<u>(276,525,221)</u>
<i>Расходи, нето</i>	<u>(234,200,815)</u>	<u>(276,201,316)</u>
Трошкови бруто личних примања кључног руководећег особља	(489,933)	(495,798)

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

44. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

44.1. Управљање капиталом (наставак)

Рацио укупне задужености према капиталу

Показатељи задужености Друштва са стањем на крају периода били су следећи:

	31. децембар 2023	У БАМ 31. децембар 2022
Задуженост (а)	13,223,090	11,917,104
Готовина и готовински еквиваленти	(17,657,574)	(11,366,677)
<i>Нето задуженост</i>	(4,434,484)	550,426.9
Капитал (б)	40,813,654	38,797,557
<i>Рацио укупног дуговања према капиталу</i>	-11%	1%

- (а) Дуговање се односи на дугорочне кредите, као и текућа доспијећа дугорочних обавеза,
(б) Капитал укључује акцијски капитал, остали капитал, резерве и акумулирани губитак.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Значајне рачуноводствене политике и усвојена начела, укључујући критеријум за признавање, основе мјерења и основе признавања прихода и расхода за сваку категорију финансијске имовине, финансијских обавеза и капитала, детаљније су објашњене у намени 3 уз финансијске извјештаје.

Категорије финансијских инструмената су приказане у наредној табели:

	31. децембар 2023	У БАМ 31. децембар 2022
Финансијска имовина		
Фер вриједност по амортизованом трошку	26,576,620	21,840,203
Фер вриједност кроз остали укупни резултат	2,886,189	2,389,450
	29,462,809	24,229,653
Финансијске обавезе - по амортизованој вриједности	(71,639,586)	(66,239,974)

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

Година која се завршила 31. децембар 2023. године

44. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

44.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(1) Тржишни ризик (наставак)

(а) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Обавезе по кредитима су у цјелости у валути БАМ. Друштво врши анализу изложености ризику од промјене каматних стопа на динамичкој основи узимајући у обзир алтернативне изворе финансирања и рефинансирања, прије свега за дугорочне обавезе, јер оне представљају најзначајнију каматносна позицију.

Друштво још увијек не врши своп промјенљиве за фиксну каматну стопу или обрнуто, али предузима одговарајуће мјере ради обезбјеђења кредита од банака под повољнијим условима.

(б) Ризик од промјене каматних стопа (наставак)

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјенљиве каматне стопе обавеза, анализа је припремљена под претпоставком да је неизмирени износ обавеза на крају извјештајног периода био неизмирен у току цијелог извјештајног периода.

Анализа осјетљивости

Анализа осјетљивости на промјене каматних стопа је одређена на основу изложености каматних стопа недеривативних инструмената на крају извјештајног периода. За промјенљиве каматне стопе обавеза, анализа је припремљена под претпоставком да је неизмирени износ обавеза на крају извјештајног периода био неизмирен у току цијелог извјештајног периода.

(в) Ризик од промјене цијена капитала

Друштво је изложено ризику промјена цијена роба и услуга, јер се суочава са интензивном конкуренцијом у области у којој послује.

(2) Ризик ликвидности

Управљање ликвидношћу је централизовано на нивоу Друштва. За управљање ризиком ликвидности одговорно је руководство Друштва које је успоставило одређене процедуре у вези са дугорочним и краткорочним управљањем ризиком ликвидности. Друштво својом имовином и обавезама управља на начин који му обезбјеђује да у сваком тренутку испуњава све своје обавезе.

Друштво не располаже довољним износом високо ликвидних средстава (готовина и готовински еквиваленти), јер има проблема у континуираном приливу новчаних средстава од реализације услуга који омогућава да своје обавезе измирује у року доспијећа.

Друштво не користи финансијске деривативе.

У циљу управљања ризиком ликвидности, Друштво је усвојило финансијске политике којима је дефинисана дисперзија у нивоима одлучивања приликом набавке одређених добара/услуга. Ова дисперзија је обезбјеђена утврђивањем лимита до којих поједина лица или органи у Друштву одлучују о некој набавци.

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

44. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ (наставак)

44.2. Циљеви управљања финансијским ризицима (наставак)

(3) Кредитни ризик (наставак)

Тренутни оквир за оцјену кредитног ризика Друштва састоји се од сљедећих категорија:

Категорије	Опис	Основе за признавање очекиваних кредитних губитака
Приходујући	Уговорена страна има низак ризик од неиспуњавања обавеза и нема доспјеле износе	12-мјесечни очекивани кредитни губици
Сумњива	Износ је у кашњењу >30 дана или је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – без исправке
Неиспуњење обавезе	Износ је у кашњењу >365 дана или постоје докази који указују на то да је имовину потребно умањити	Животни вијек очекиваног кредитног губитка – са исправком
Отпис	Постоје докази који указују да је дужник у озбиљним финансијским потешкоћама и да нема реалне изгледе за опоравак	Отписани износ

44.3. Фер вриједност финансијских инструмената

Руководство Друштва сматра да књиговодствена вриједност финансијских средстава и финансијских обавеза признатих у приложеним финансијским извјештајима апроксимира њиховој фер вриједности.

Претпоставке које се користе за процјену тренутне тржишне вриједности финансијских средстава/обавеза су сљедеће:

За краткорочне пласмане, позајмице и обавезе, књиговодствена вриједност је приближна фер вриједност због њиховог кратког рока доспијећа.

За дугорочне пласмане и обавезе за израчунавање фер вриједности користи се метод дисконтовања будућих новчаних токова по тренутној тржишној каматној стопи, која је на располагању Друштву за сличне финансијске инструменте.

За хартије од вриједности расположиве за продају (финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат) којима се тргује на активном тржишту израчунавање фер вриједности се врши на основу посљедње тржишне цијене наведених хартија од вриједности.

Наредна табела представља анализу финансијских инструмената који су вредновани након почетног признавања по фер вриједности груписане у нивое од 1 до 3 у зависности од степена могућности процјене фер вриједности.

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	31. децембар 2023. Укупно
Финансијска средства: Финансијска имовина чија се фер вриједност мјери кроз остали укупни резултат	-	-	2,886,189	2,886,189
<i>Укупно</i>	-	-	2,886,189	2,886,189

НАПОМЕНЕ УЗ ГОДИШЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
Година која се завршила 31. децембар 2023. године

47. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примјењени за прерачун девизних позиција биланса стања у ВАРМ, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	31. децембар 2023	У ВАРМ 31. децембар 2022
Руска рубља (RUB)	0.0196	-
Амерички долар (USD)	1.7869	1.8337
Швајцарски франак (CHF)	2.0915	1.9862
EUR	1.9558	1.9558
Динар (RSD)	1.6683	0.0166
Хрватска куна (HRK)	-	0.2595